Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto
Jyväskylä University Digital Archive

UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.

Author(s): Laamanen, Merja; Sahlman, Kati; Uotinen, Virpi

Title: Verkkokurssilla harjoitellaan monenlaisia opiskelutaitoja

Year: 2016

Version:

Please cite the original version:

Laamanen, M., Sahlman, K., & Uotinen, V. (2016). Verkkokurssilla harjoitellaan monenlaisia opiskelutaitoja. Elinikäisen ohjauksen verkkolehti, 1.9.2016. https://verkkolehdet.jamk.fi/elo/2016/09/01/verkkokurssilla-harjoitellaan-monenlaisia-opiskelutaitoja/

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Verkkokurssilla harjoitellaan monenlaisia opiskelutaitoja

Teksti: Merja Laamanen, Kati Sahlman ja Virpi Uotinen

Verkkokurssit opiskelutapana kasvattavat jatkuvasti suosiotaan eri koulutusasteilla ja työelämässä. Hyvin suunnitellulla verkkokurssilla sisältöosaamisen lisäksi myös opiskelijan vuorovaikutus-, yhteistyö- ja palautteen antamisen taidot kehittyvät.

Verkkokurssilla tarkoitamme ryhmälle rajatussa oppimisympäristössä toteutettavaa verkkovälitteistä opetusta, johon voi sisältyä itsenäistä ja/tai ohjattua työskentelyä. Opiskelutapana verkkokurssityöskentely edellyttää usein itseohjautuvuutta, oman työskentelyn suunnittelua, aikataulutusta sekä erityyppisiin tehtäviin perehtymistä ja niistä suoriutumista rajatussa ajassa. Ryhmäkeskustelut ja -tehtävät mahdollistavat tiedon rakentamisen tiimityöskentelynä. Verkko-opetuksen toteuttajina ja alaan liittyvää kansainvälistä keskustelua seuraavina haluamme jakaa seuraavassa muutamia opiskelutaitoja tukevia pedagogisia ratkaisuja.

Suunnittele kurssin rakenne ja aikataulutus huolella. Monipuolisesti eri opiskelutaitoja kehittävien osatehtävien sisällyttäminen samaan verkkokurssiin onnistuu helposti, kun kurssi etenee vaiheittain. Itsenäistä omassa aikataulussa ja ryhmissä tiettynä ajankohtana tapahtuvaa työskentelyä vaativat osuudet voivat sijoittua myös limittäin, jolloin esimerkiksi keskustelutehtävät ja oppimispäiväkirja- ja/tai esseetehtävät on suunniteltu samalle viikolle. Opiskelijalle tämä tarjoaa ajallista joustoa suunnitella omaa työskentelyä. Opettajan kannalta kurssin vaiheittainen rakenne mahdollistaa yksittäisten opiskelijoiden oppimisen arvioinnin osasuoritusten avulla kurssin kuluessa.

Anna palautetta kurssin eri vaiheissa. Palautteen antaminen ja vastaanottaminen verkkokurssin eri osavaiheissa on osa oppimista. Opiskelijan kannalta saatu palaute on hyödynnettävissä jo kurssin myöhemmän vaiheen tehtävissä. Jatkuvan ja kannustavan palautteen on havaittu lisäävän opiskelumotivaatiota. Arvioinnin pilkkominen osiin tekee opiskelijoiden oppimisprosessin näkyväksi opettajalle jo kurssin kuluessa, jolloin opiskelijoiden tarpeisiin on mahdollista vastata kurssin aikana. Opettajan työmäärä jakautuu näin tasaisesti verkkokurssin koko ajalle, eikä pelkästään kurssin loppuun. Jatkuvan arvioinnin prosessi on otettava huomioon jo kurssin suunnittelussa ja opettajan työsuunnitelmassa.

Kytke vertaispalaute osaksi kurssisuoritusta. Verkkokursseista saadun opiskelijapalautteen mukaan vertaisarviointi ja saatu vertaispalaute on koettu mielekkäänä ja hyödyllisenä. Opiskelijoiden arvioidessa toistensa tehtäviä esimerkiksi vertaamalla niitä opettajan antamiin mallivastauksiin, he lisäävät samalla omaa sisältöosaamistaan. Vertaisarviointitehtävät mahdollistavat tutustumisen eritasoisiin suorituksiin sekä sisällöllisesti että tieteellisen kirjoittamisen näkökulmasta. Opiskelijat kokevat usein vertaisten antaman palautteen varsin laadukkaana; pääsääntöisesti he osaavat arvioinnin pelisäännöt ja hahmottavat sen keskeiset kriteerit. Toisaalta, joskus arviointi koetaan epätasaisena ja sen taso tai määrä voi vaihdella. Tällöin opettajan taholta odotetaan tarkempia ohjeita ja arvioinnin kriteerejä.

Kokeile rohkeasti uusia ja erilaisia pedagogisia ratkaisuja. Kursseja on usein helpompi uudistaa osa kerrallaan, jolloin myös onnistumisen arviointi on helpompaa. Erilaisissa pedagogisissa kokeiluissa on tärkeää uskaltaa toisinaan myös epäonnistua! Hyvälläkään suunnittelulla opettaja ei pysty vaikuttamaan kaikkiin asioihin: eri opiskelijaryhmät saattavat poiketa toisistaan esimerkiksi motivaation, sitoutumisen tai aktiivisuuden osalta. Sen vuoksi samaa toteutusta kannattaa kokeilla erilaisten ryhmien kanssa; samat toimintamallit voivat toimia eri ryhmien kanssa eri tavalla ja niistä saatu opiskelijapalaute voi vaihdella.

Älä ihmettele yksin - vertaistuki ja hyvien käytäntöjen jakaminen on opettajan arjessa korvaamatonta. Kannattaa analysoida tehtyjen ratkaisujen toimivuutta hyvien käytäntöjen

tunnistamiseksi sekä kehittää niitä edelleen. Kynnys kokemusten jakamiseen pysyy matalana, kun se on säännöllistä, riittävän usein toistuvaa ja epämuodollista. Käytännössä hyviksi havaittuja tapoja ovat esimerkiksi työpäivän lomassa tapahtuva kollegan neuvominen, vinkkien vaihto kahvitunnilla sekä kokemusten kertominen muille opettajille viikkopalaverissa. Myöskään vähemmän onnistuneiden kokeilujen jakamista ei ole syytä unohtaa. Parhaimmillaan vertaistuki ja osaamisen jakaminen ovat oppilaitosrajoja ylittäviä ja luonteva osa työyhteisöjen toimintakulttuuria.

Merja Laamanen on IT-asiantuntija Jyväskylän yliopiston yliopiston IT-palveluissa. Kati Sahlman ja Virpi Uotinen työskentelevät psykologian yliopistonopettajina Jyväskylän yliopiston avoimessa yliopistossa. Jyväskylän yliopiston avoin yliopisto tunnetaan etäopintoihin ja verkkovälitteiseen opetukseen erikoistuneena yliopisto-opintojen järjestäjänä, joka tuottaa lähes viidenneksen koko Suomen avoimesta yliopisto-opetuksesta.